

Izdajatelj in odgovorni vrednik: **Ivan Rajt** v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Izhaja vsaki četrtlet ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1:50.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8—12 dopoldne v upravnistični ohi.

Naročnino in naznana sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Solski ulici, Nunski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petit vstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Naročnino in oglase je plačati v Gorici.

Ohranitev kmečkega stanu.

Zdrava pamet in zgodovinska izkušnja nam povesta, da je kmečki stan nujno potreben vsem drugim stanovom. Ako je kmet slab, prede vsem stanovom huda. Kmečki stan pa bo najbolj krepak, ako ima v sebi veliko večino samostojnih srednjih posestnikov. Niti parcele, t. j. mala posestva, niti latifundije t. j. ogromna posestva, ne koristijo, ampak so le v škodo.

Tudi pri nas se deloma množijo taki malčarji (mali posestniki), deloma prehaja obdelana zemlja v oblast denarnih kapitalistov. Pri nas pričinja torej propad. Kako bi se moglo temu odpomoči?

Kmet dela dandanes dolgove le v sili; tako nam priča vsakdanja izkušnja. Dolgovi iz skoposti ali lahkomišelnosti so le redka prikazen. Ljubezen do domače lastnine, skrb za družino v nemata kmetiču voljo k uspešnemu delu; zato ga z domače zemlje prežene le tuja roka se silo.

Ako je res kedaj lahkomišelnost vzrok slabega gospodarstva, tedaj sklepamo skoraj z gotovostjo, da so ga napravili lahkomišelnega le slabi uspehi. Ako vidi, da sad njegove skrbnosti in njegovih žuljev leti tuju v grlo, ga mine veselje do resnega dela.

Kmet se mora zavarovati proti dolgovom iz potrebe. Dandanes so skoraj vse postave liberalnega duha; dovoljujejo kmetu razpolagati z zemljiščem, kakor hoče. Zatorej se mora postavno omejiti ta prostost, ki dovoljuje kmetu jemati na posodo, kedar mu je v škodo. Mora se predruščiti v prvi vrsti dedna pravica tako, da bo primerna kmetovalstvu. Drugič pa se imajo ustanoviti zavarovalnice proti toči, živinski kugi in proti ognju.

Ako se varuje tako kmečka posest zadolženja iz potrebe, se mora varovati še škode iz lahkomišelnosti. Vsak posamezen kmečki dom mora biti po postavi nerazdeljiv; mora si pridobiti neko stalnost, da ne bode mogel razpasti v majhne parcele.

Liberaleci hočejo kmetu pomagati, ali bolje ne-pomagati s tem, da mu prepustijo popolno prostost in s tem, da ga sami popolnoma prosto zatirajo s kapitalom.

Oni pospešujejo sicer trgovino, a ne vidijo, da je bil kmečki stan prvi med vsemi stanovi, da je kmet podlaga vsem drugim stanovom: Zatorej bi morali najprej utrditi fundament, potem šele to, kar sloni na njem.

Ravno tako so zgrešili pravo pot socialni demokrati, ki hočejo popolnoma odpraviti zasebno last. Kdor ima kaj zemljišča, naj mu ga zdaj vzame država. Vse naj bo skupno: zemlja, delo, pridelek. — Temu pa ugovarjamo: 1. Kdo bode imel veselje do dela, ako bode delal le kot najemnik na državni zemlji, med tem ko vendar vsakdo z veseljem obdeluje rajši svojo lastno zemljo? 2. Koga bode delo veselilo, ker se bode zanašal na tuje delo?

Liberaleci zahtevajo neomejeno pravico posameznika črez posestvo, socialni demokrati pa ne dopuščajo nobene pravice. Resnica pa je v sredi. Krščanski socializem pripoznava lastniku, kar mu gre, a tudi državi toliko pravice, kolikor je potreba, da skrbi za občni blagor. Liberalec skrbi le za svoj trebuh, socialni demokrat pa sanjari.

Ničesar ne verujem!

„Ničesar ne verujem!“ tako govori dandanes marsikdo, ki hoče s to publico opravičiti pred svetom svoje zmotno in slabo življenje. Nekdaj ni bilo slišati takih izgovorov, naj bi bil človek premeril pol sveta, naj je pogledal v borno kočjo, ali pa poslušal visoko gospodo po širokih sobanah. Dandanes je to vse drugače, kajli omenjena publicca vlada svet. „Ničesar ne verujem!“ bobna mogočno profesor pred poslušalci, poslanec v zbornici, učitelj v šoli, tako slišijo delavci govoriti debelušnega, samogoltnega tovarnarja, tako postrežnica svojo gospó. — A zakaj slišimo te besede dandanes tako pogosto? Odgovor se glasi: To je dandanes moda! Smešno, žalostno, a resnično! Moda vlada svet ne samo gledé malostnih človeških zadev, kakor je n. pr. naša, ampak lasti si pravico celo, poseči v bistvo človeškega življenja in delovanja in premeniti nič manj kot večne neovrgljive božje zakone in človeško naravo.

Prišli so ljudje res že do tega, da hočejo nekateri kar vero „modernizirati“.

Dva Adamova sinova sta legla k pokoju. Ona spita spanje pravičnih in sanjata o zeleni Črni prsti, o temnem Bohinjskem jezeru, o sivem Triglavu, o morju in Benetkah; nad njima pa se zbirajo pogubonosni oblaki, grozeč strahno, preteč grozno. Od daleč sliši se vže voilo bobnenje groma, ki se pa bliža bolj in bolj. — Kar naenkrat se zabliska nad Hohkogljem in ob enem zagromi, da se vse strese, da se streseta in vzbudita tudi naša hribolazca, Tine in Tone. Plašno gledata okoli sebe, a drugega ne vidita in ne čutita, nego črno meglo in debele kaplje dežja in sodre, katero jima brije v obraz mrzli sever. Hitro se pomakneta bolj globoko pod streho; tam se stisneta vsak v svoj kot in molčita dolgo časa kot grob. — Na veke ostane svetu skrito, kar se je godilo tačas v njunih dušah.

„Sanjam sem o Črni prsti“, prekrši nazadnje Tone dolgo molčanje, „a na njej ne bom nikdar“.

A modernizovana vera bi ne bila več Kristusova vera, ampak brezverstvo, kar znači publicca, katerej se klanja, kakor smo rekli prej, dandanes celi svet. Zakaj vendar hočejo biti ljudje sužni take osodepolno „mode“, kakor je brezverstvo?

1. Ali morda brezverstvo osrečuje človeka? Nikakor in nikdar! Kakor naš ud, katerega smo si izpahnili, boli tako dolgo, dokler nam ga zdravnik zopet ne vravna, nesrečno je in prazno tudi človeško srce, ko se odpové Bogu, dokler se zopet ne vrne k Njemu. To so izkusili veliki možje, tako prvaka nemških pesnikov, Goethe in Schiller, katerima ni svetila luč prave Kristusove vere.

Prvega so šteli vsi ljudje srečnim, kajti živel je brez vseh skrbi in užival skoro kraljevsko čast do visoke starosti. In vendar piše ta mož nekeje, da ni bil v celem svojem življenju srečen vsega skupaj niti štiri tedne. Enako je klical drugi, ko ga je včasih obšla otožnost: „O, ko bi mogel vendar zopet moliti!“ Tako osrečuje brezverstvo!

(Dalje pride).

Po katoliškem svetu.

V Lurdu se je dogodil pred meseci velik čudež. Leta 1899 sta zadela na železniški progji Pariz-Orlean dva vlaka skupaj. Pri tem je bil hudo ranjen g. Gabrijel Gargan. Železniška družba mu je morala odšteti 60 tisoč frankov ter mu zagotoviti letno penzijo 6 tisoč frankov. Zdravniki so izjavili, da bo g. G. Gargan celo življenje nesposoben za delo.

Pred nekaj meseci so ga prinesli v Lurd. Ob času procesije je na veliko presenečenje vseh pričujočih ustal iz svojega ležišča hvaleč Boga in preblazeno Devico Marijo.

Ker je zdaj popolaoma zdrav, mu železniška družba noče več dajati pokojnine. Vsa stvar je pred sodnijo in vzbuja po Franciji veliko zanimanje.

V Meksiki se katoliška cerkev vrlo razvija. Leta 1800 je bila v tej državi ena sama nadškofija, zdaj je tam 6 nadškofij, 22 škofij in 1 apostolski vikarijat.

V Palestini in Siriji se širi vedno bolj ruski vpliv in z njim verski razkol.

„Sanjal? — Tudi on? — O Črni prsti?“ mrmra Tine pol dremaje sam pri sebi. „A na njej ne bova nikdar, — nikdar...“

„Tine, čuješ, Tine! — V moji glavi se je rodila velika misel“.

„Šment — ven z njo!“

„Jaz ne grem na Črno prst. — Hribolazstvo je potrata časa“.

„Res, velika, imenitna misel! — Meni ugaja“.

„A ne poznaš še cele. — Glej, ponehal je dež; vzemi torej palico, stopi za menoj in stori vse tako, kakor boš videl in slišal mene“.

Oba gresta nato iz senika, Tone naprej, Tine za njim vés radoveden, kaj bo. Ko prideta do nekega vzvišenega kraja, zasadi Tone svojo palico kolikor mogoče trdno v zemljo, vzame klobuk raz glavo in začne se slovesnim glasom:

„Pri tej palici, ki je bila vže večkrat pričr mojega nepotrebnege truda in znoja, in pri svojem krojaškem stroju

Rusi ustanavljajo po celi Palestini in Siriji svoje šole. Katoliško vero širijo v teh krajih posebno jezuitje. Žal da ima dandanes katoliška Evropa malo zanimanja za sv. deželo.

Sv. katoliška cerkev na Kitajskem. — Razmere so za kristjane še vedno nejasne in negotove. Poleg vsega je zavladala po Kitajskem in zlasti med kristjani velika lakot. Delo misijonarjev je zdaj zelo težavno. Nek franciškan piše iz dežele Šensi, da je lakot vsled slabe letine in vojske tako velika, da puščajo stariši svojo otroke na cestah, da jih mečejo v vodo in da umirajo ljudje po ulicah in po poljih. Enako poročajo tudi iz dežele Kjangsi, kjer delujejo oo. jezuitje, je kakih 15.000 kristjanov brez strehe in kruha. Najlepša polja prodajajo po 16 mark hektar. — Mnogo družin živi o koreninah in divjih zeliščih.

Proč od Rima.

Znane so surove in zlobne, že nešteto pogreje in prekašane psovke o „farški bisagi“, o „nikdar nasitnem“ farškem žrelu“, o „izmozgavcah ljudstva“ itd., s katerimi pita liberalno časopisje katoliško duhovščino. Vzporedno s tem vpirarja burno agitacijo za odpad od Rima in za pristop k protestantizmu, ki je, kakor trdi, še edina moč, ki more rešiti narode iz duševnega in gmotnega propada, v katerega jih tira „črni klerikalizem“. Tudi pri nas se že kažejo simptomi tega gibanja. Kaj naj sicer pomeni ono povzdigovanje in prosiljanje protestantstva v „Soči“ in „Sl. Narodu“, ki piše, da je večna nesreča za Slovence, ker nismo ostali protestanti. Ker liberalni listi tako brezobrazno očitajo grabežljivost in nenasitnost naši duhovščini — še nedavno je pisala „Soča“, da dobiva nek g. dekan na Vipavskem za štiri sv. maše 495 K, — hvalijo pa protestantstvo in dosledno tudi protestantske pastore, bode zanimivo izvedeti, kake pristojbine za cerkvena opravila zahtevajo protestantski pastori. Le en zanimiv zgled! Luteranski občinski zastop v Ašu na Češkem je določil dne 24. marca 1901. nov tarif za pristojbine

obljubim, da me ne bo na Črna prst, ne kaka druga gora več videla na svojem vrhu“.

Po teh besedah zabrusi čutarico, v katerej je bilo žganje, ob bližnjo skalo, da se razleti na drobne kosce.

Sedaj pride na vrsto pa Tine. Tudi on zapiče najprej palico v zemljo, odkrije se in pravi:

„Pri tej palici, ki bi mi bila danes skoraj mrtvaška sveča, in pri svoji črevljarski smoli obljubim, da ne bo stopila moja noga nikdar več kaki gori na glavo“.

Nato zažvenketa druga čutarica in se razdrobi ob skali. Predno se pa vrneta Tine in Tone v dolino, zapojeta hribolazstvu v slovo še pesem:

„Oj z Bogom planine
In strme gore!
Nikdar več ne pridem
Na vaše vrhe“.

LISTEK.

Kako sta hribolazca Tine in Tone šla na Črno prst.

Šaljiva sličica. Spisal Soški.

*Bom šel na planince,
Na strme vrhe.....
Nar. p.

(Dalje.)

S kislim obrazom vstane Tine in se vleče kakor jesenska megla zaspano za Tonetom navzgor. Niti deset minut ne hodita, in vže sta pri seniku.

„Hvala Bogu!“ vzdihne Tone, Tine pa sede molče na tla in se malo odsope; potem pa izvleče iz malhe čutarico in jo izprazni do dna. Nato leže in zaspi — trdno in sladko. — Tone ga gleda nekoliko časa zavidno in začudeno, potem pa vzame tudi sam merico žganja iz malhe in izpije v dolgih, hlastnih požirkih vse do kapljice. Kmalu odnese tudi njega san na lahkih krilih v deželo miru. —

pri cerkvenih opravilih. Pripomniti pa je, da je to storil na zahtevo ljudstva, ki se je pritoževalo radi stolnine, in gotovo ne zato — ker je bila prenizka.

Pri krstih je plačevati:

Za I. razr. 30 K, II. razr. 20 K, III. razr. 10 K, IV. razr. 6 K, V. razr. 4 K.

Oklici:

I. razr. 40 K, II. razr. 30 K, III. razr. 15 K, IV. razr. 10 K, V. razr. 6 K.

Poroke:

I. razr. 40 K, II. razr. 20 K, III. razr. 10 K, IV. razr. 5 K, V. razr. 2 K.

Pogrebi odraslenih:

I. razr. 200 K, II. razr. 150 K, III. razr. 60 K, IV. razr. 40 K, V. razr. 20 K.

Pogrebi otrok:

I. razr. 30 K, II. razr. 20 K, III. razr. 12 K.

Taksa za grob pri otrokih:

I. razr. 2 K, II. razr. 1 K, III. razr. 1 K.

Taksa za grob pri odraslenih:

I. razr. 15 K, II. razr. 10 K, III. razr. 5 K, IV. 4 K, V. razr. 2 K.

K temu tarifu je pripomnil neki socialni demokrat: „Kar se tiče V. razreda, je ta le za berače. Ta torej ne pride navadno v rabo. Najpogosteje se rabi II. in III. razred. Luteranski pastori znajo vse drugače prazniti žepce kakor katoliški duhovniki. In ti ljudje naj blagotijo našo (katoliško) vero, ko vendar pri nas vse le nekaj novčičev stane!“

Politični pregled.

Volitve na Kranjskem. — Danes volijo kmečke občine 16 deželnih poslancev. Upamo, da prodrejo na celi črti katoliško-narodni kandidati.

Mesta in trgi kakor tudi trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani volijo 19. t. m. Katoliško-narodna stranka je za mesta Kranj in Škofjokolo določila dekana Koblarja, za mesto Idrijo pa č. g. Arkota.

Deželni zbor isterski. — Dne 14. t. m. ob 11. uri dopoldne se zopet snide isterski deželni zbor in sicer v Kopru.

Deželnozbornske volitve v Galiciji. — Dne 5. t. m. so se izvršile v Galiciji deželnozbornske volitve za 74 mandatov v kmečkih občinah. Poljska vladna takozvana konservativna stranka je na teh volitvah pridobila šest mandatov, in je bilo izvoljenih 45 njenih pristašev. Malorusi so izgubili dva mandata, in jih je bilo izvoljenih samo 13. Ostali mandati so pripadli drugim poljskim strankam: ljudski stranki, zmerni stranki, stranki Stojalowskega, poljskim demokratom in antisemitom.

Zavod sv. Jeronima v Rimu. — Zadeva zavoda sv. Jeronima v Rimu je postala povod diplomatskim pogajanjem med Dunajem in Rimom. Kakor poročajo listi, bi bil uspeh teh pagajanj za vprvo ta, da zastopnik ital. vlade ne zahteva več ključev od blagajne zavoda ter da se je Alacevich z napadalci vred moral umakniti iz zavoda. Na Hrvaškem se v Zagrebu, Sisku in drugih mestih vršijo burni protestni shodi ter sprejemajo oistre resolucije proti temu nečuvnemu tolovajstvu irredente na hrvaški zavod sv. Jeronima.

Ustanek v Albaniji. — Listi poročajo, da je Malik beg na čelu močne čete vstašev pomoril sedem turških be-

Pismo novopečenega naprednjaka Pepota.

Ljubi moj Dreja! Odkar sem narodni naprednjak, zdi se mi svet veliko lepši in boljši. Škoda, da še-le pri sivih laseh spoznam svojo zmoto; res čudno, čudno, da sem toliko časa taval v temi. O, vi naprednjaki prepozno ste prišli, prepozno! Naprej tedaj z velikimi koraki! Moram Ti namreč sporočiti, da sem že začel delovati za napredne ideje. Vspehi so res velikanski!

Bil sem v domači gostilni ter mirno čital svoj list. Kar pridejo notri štirje klerikalci. — Bral sem jim že z obraza njih neizmerno prismojenost. Obnašali so se tako nerodno, da jih nisem mogel gledati. Vsedli so se pa blizu mene ter prav ponižno naročili nekaj mokrega. Jaz, ne bodi len, jim začnem razlagati napredni program; pa slabo sem naletel. Predrznili so se celo ugovarjati mi; tu pa tam je kdo kako krepko zinil. Tedaj pa se vjemim, zavišem rokave čez členke (vsaj veš, da so klerikalci vsi zmedeni, če ugledajo naše nedosegljive členke) in jim s členki začnem dokazovati svoje trditve. Poznaš me, da sem junak, prešinila me je še napredna jeza in zmetal

gov pri Koritnici ter proglasil Albanijo za neodvisno.

Guverner v Janini napotil se je z množštevlinim vojaštvom proti ustašem.

Rusija oborožuje? — List poročajo, da je ruska armada 180.000 mož odkorakala proti rumunski meji in sicer v posameznih oddelkih. Tudi popavlja Rusija ob Donavi z vso hitrostjo tamšnje svoje trdnjave. Ti dogodki ako so resnični, bi veljali v prvi vrsti macedonstvu vprašanju, katero se menda ne more razrešiti brez Rusije.

Napad na Mac Kinley-a. — Kakor smo že poročali, izvršil se je minuli petek v Buffalu v Severni Ameriki zavratni napad na predsednika Zjedinjenih držav, Mac Kinleya. Napad se je izvršil na ta-le način. Predsednik Mac Kinley se je podal na povabilo na neko muzikalno razstavo. Ker ameriški predsednik običajno poda vsakemu državljanu roko, pa bodisi da je bogataš ali ubožec, starček ali tudi otrok, predstavilo se mu je o tej priliki mnogo oseb, katerim je stisnil roko. H kratu pa se približa predsedniku neki neznanec, ki je imel na desni roki odsekane prste. To roko je podal predsedniku ter jo na jako sumljiv način dolgo stiskal. Pri tej priliki stopi od zadej drug neznanec k predsedniku, ter ustrelil nanj iz samokresa, katerega je imel zavitega v ruto. Sprožil je dva hitca, z jednim mu je prestrelil prsi, z drugim mu je predrl želodec. Napadalca, ki je baje Madjar in se piše Csiligosz, je ljudstvo zgrabilo in ga hotelo raztrgati. Policija ga je le s težka iztrgala množici. Na policiji je napadalec izjavil, da je anarhist ter da svojega dejanja ne obžaluje. Dejal pa je, da ga je k temu nagovorila neka Goldmann, že večkrat kaznovana zaradi anarhističnih spletk.

Predsedniku so zdravniki vzeli krogeljo iz prsi, dočim one iz spodnjega dela telesa še niso mogli vzeti, vendar so skrbno zašili želodec s svilo. Čeravno so rane dokaj nevarne, vendar je po izreku zdravnikov upanje, da popolnoma ozdravi.

Spor mej Francijo in Turčijo. — Francozka vlada je pozvala turškega poslanika v Parizu, da zapusti Pariz. S tem se je torej spor med Francijo in Turčijo poojstril.

Kitajski poslanik pri nemškem cesarju. — Princ Tsun, odposlanik kitajske vlade je bil te dni sprejet pri nemškem cesarju v gradu Potsdam. Spremljal ga je samo jeden tolmač. Princ Tsun je prišel izrecno z nalogom kitajske vlade, da prosi odpuščenja zaradi umora nemškega poslanika Kettelerja v Peking. Listi pripisujejo tej advijenci pa še drugo politično važnost, o kateri pa še ni nič določnega v javnosti.

Vojna v južni Afriki. — Buri so že odgovorili Kitchenerja na njegovo proklamacijo. Kakor poročano grozi Kitchener, da se vsak Bur, ki se do 15. t. m. ne uda Angležem, proglasi izdajalcem in se ga vstrelj ali pa prožene iz domovine. Na to Kitchenerjevo proklamacijo je izdal genijalni burski general Dewet svojo proklamacijo, ki se tako glasi: Dewet da postreliti vse angleške častnike, katere vjame po 15. t. m. v republiki Oranje ali sploh na burskem ozemlju. Tako bode po 15. t. m. v južni Afriki

sem vse štiri na ulico. Pa najlepše pride še le sedaj!

Drugi dan sem šel po opravih v mesto. Povedal sem nekemu prijatelju svojo smolo. In glej, naš napredni list prinese nam sledečo novico: „Klerikalni pretepači. Iz l. se nam poročja sledeče: V vaški gostilni so štirje klerikalni suroveži brez povoda napadli nekoga našega prav mirnega moža. Pretepli so ga občutno, vrgli ga iz gostilne ter mu prizadeli več ran. Pravica jih že išče. Zopet nov sad klerikalne podivjanosti in hujškarije! Napadenemu izražamo svoje sočutje in spoštovanje!“ Ko sem pa to le bral, sem hotel nekaj reči, pa požrl sem jo. Aha, sem si mislil, napredujemo tudi — v tem. Postal sem tedaj naenkrat nehoté mučenec za narodno-napredne ideje, moje ime se s častjo tiska debelo, klerikalci pa se kar v strahu tresejo pred menoj. Vspehi res velikanski, kaj ne? Kaj takega prej nisem okusil. Zato se Ti pa danes prav iz srca zahvalim, da si me spreobrnil, potegnil iz teme na svetlo ter mi odprl oči. Prepričan bodi, da bom za napredni program vedno trden ko skala.

Tvoj hvaležni P e p o.

neusmiljeno in brezobzirno mesarjenje na obeh straneh.

Vojska v južni Ameriki. — Med državo Venezuela in Kolumbijo se je vnela vojska.

Novice.

Obletnica smrti cesarice Elizabete. — Dunaj 10. sept. Povodom obletnice smrti blagopokojne cesarice Elizabete se je peljal cesar ob 8. uri zjutraj pred grobišče pri kapucinih in je poleg krste ostal 10 minut zaglobljen v molitev. Potem, ko je tudi spominu nadvojvode Rudolfa posvetil molitev, dal si je od kapucinskega patra Huberta naštetih imena darovateljev vencev ter je posvetil posebno pažnjo traku venca kraljice romunske. Potem se je cesar povrnil v dvorno palačo. V cerkvi sv. Štefana in po drugih cerkvah so se darovale maše zadušnice.

Lep izgled našega prestolonaslednika Franca Ferdinanda. — Dne 2. t. m. je prišel naš prestolonaslednik v Cirknico na Kranjskem nadzorovati ondi zbrano vojaštvo. Njegova prva pot je bila v — cerkev, kjer je molil. Ko je odmolil, je šel h kropilniku, se prekrižal z blagoslovljeno vodo ter pokleknil do tal. — Cirkniški liberalci, učite se!

Nekaj zgodovinskih črtic o Nj. prevzvišenosti Franca grofa Coroninija. — Grof Franc Coronini se je rodil dne 18. nov. 1833 v Gorici. Bil je sin grofa Janeza Baptista Aleksija Coroninija, avstrijskega vojskovodje, rojenega v St. Petru l. 1794, umrlega istotam l. 1880. Grof Janez Baptist Coronini je bil nekaj časa v italijanski vojaški službi, a leta 1836 je bil določen komornikom nadvojvode Franca Karla očeta našega cesarja ter je postal drugi vzgojitelj Nj. Veličanstva. Skupaj z našim cesarjem je vzgajal tudi svojega sina Franca in bivšega ministerskega predsednika Taafeja.

Grof Franc Coronini je v početku študiral filozofijo in pravosodje, a je leta 1850 vstopil k vojaštvu pri dragoncih. Leta 1859 je postal major v adjutant-skem koru, 1865 podpolkovnik v 2. leta 1866 v 3. kirasirskem polku, v katerem se je odlikoval med vojno pri Kraljevem Gradeu, kjer je bil ranjen od bombe, ki je priletela pod njegovega konja. Le čudežno si je takrat rešil življenje. Vsled tega je bil dolgo časa bolehen in je vzel slovo od vojaštva ter se podal na svojo grajščino v Št. Peter pri Gorici. — Leta 1870 je bil izvoljen v deželni zbor in je postal deželni glavar goriški. 1871 l. je prišel v državni zbor, kjer se je s početka pridružil levici, pozneje pri razpravah o drugi pogodbi pa je prestopil v napredni klub, ki ga je izvolil svojim načelnikom. Že l. 1878 pa se je ločil od istega ker je bil goreč zagovornik zasedanja Bosne in Andrassyjeve vztočne politike, katero politiko je tudi kot načelnik delegacije krepko podpiral. Leta 1879 mu je grof Taafe ponudil sedež v ministerstvu, a ni vstopil, ker se njegovih pogojev ni moglo sprejeti. 14. okt. 1879 l. je bil izvoljen predsednikom državnega zbora, a je to mesto odložil že leta 1881 zaradi diferenc, navstalih z ustavovno stranko ter je ustanovil v državnem zboru vladi prijazno srednjo stranko, tokoimenovani „Coroninijev klub“. Kot deželni glavar goriški je ostal do l. 1899, ker so pa takrat Italijani v svojem boju proti Slovincem od njega nekaj zahtevali, česar on kot kavalir ni mogel storiti, odložil je čast deželnega glavarja kakor tudi svoj mandat kot deželni poslanec za mesto Gorico.

Od takrat je nepretrogoma bival v svoji grajščini v Št. Petru, kjer je po kratki boleznini, namreč po vnetju trebušne mreže dne 25. avgusta izdihnil svojo plemenito dušo. Vežt o Njegovi smrti je z žalostjo napolnila celo goriško deželo, kajti izgubili smo v njem jednega najplemenitejših svojih sinov. Grof Franc Coronini ni bil samo plemenitaš po rodu, marveč plemenitaš po srcu in po duhu. Ko se je po Št. Petru raznesla vest o Njegovi smrti, so po vseh hišah jokali...

Zdravje tržaškega škofa. — Milostivi škof Andrej Marija Šterk se je v petek vrnil iz Slatine. Njegovo zdravje je sicer šibko, vendar upamo, da se v kratkem utrdi.

Škofijska sinoda na Krku je trajala od 1. do 4. t. m. Navzoča sta bila dva škofa, devet kanonikov in 47 drugih duhovnikov in redovnikov. Izdalo se je mnogo naredeb v blagor vernikom krške škofije.

Bog daj, da bi se te škofijske sinode, ki so po duhu sv. matere katoliške, povsod oživile!

Škofijsko sinodo na Krku so brzojavnim potom pozdravili sv. Oče Leon XIII, presvetli cesar in kardinal Missia.

Pesniku Simonu Gregorčiču se je zdravje zboljšalo. Veselimo se in čestitamo iskreno.

Duhovske premembe. — Svoje poročilo v št. 36. „Pr. L.“ spopolnujemo, oziroma popravljamo tako-le: Čast. gosp. Valentin Kna v s, kaplan v Podmelcu, je premeščen kot vikar v Kamno; gosp. Francišek Klanašček, kapelan v Štjaku, gre za kurata v Gor. Trebušo, a na njegovo mesto v Štjak pride dosedanji kapelan kamenjski g. Jožef Ferfolja.

Učiteljske vesti. — Definitivno nameščeni so gg. Vilhar Franc v Kronberg, Vodopivec Anton v Voglarje, Urbančič Jos. v Ozeljan, Mermolja Franc v Podlako, Vergna Ida v Št. Andrež, Pfeifer Marija v Opatjeselo, Komac Ljudmila v Črniče, Jug Marija v Osek. Provizorično nameščeni so gg. Kolunjati Albin v Rupo, Vuga Iva v Žablje, Cicero Franc v Gabrije pri Ajdovščini, Benko Ivan v Lokavec, Musič Anton v Tribušo, Kumar Rudolf v Grgar, Gregorič Vinko v Miren, Bitežnik Jos. v Bate, Prinčič Olga v Cerovo, Klančič Emilija v Podgoro, Bajc Marija v Renče, Kumar Pavla v Kojsko, Komac Marija v Rihenberg in Strel Hedvika v Grgar.

V drugo plačilno vrsto sta premaknjena gg. Cencič Davorin nadučitelj v Kojskem in Križman Ignacij nadučitelj v Dornbergu.

Imenovanja. — Poštima vezbenikoma sta imenovana Karol Kavčič iz Gorice in Josip Rezhak iz Gradišča.

Sestanek kršč. slovenskega dijaštva se je vršil dne 4. t. m. v Ljubljani zelo slovesno. Govorili so g. theol. Jožef Lončarič o neminljivosti katoliške cerkve, g. jur. Josip Dermastia o cerkvenih elementih v srednjeveškem nemškem pravu, g. phil. Ivan Grafenauer o hrvaški književnosti v Dubrovniku s posebnim ozirom na 17. stoletje, g. phil. Jakob Bergant o važnosti umetniške obražbe in g. agr. Fr. Pengov o harmoniji med delom in kapitalom.

Na sestanku je bilo navzočih okoli 60 krščansko mislečih akademikov, nevštevsji zastopnike bogoslovnic.

Na večer je bil komers. Med brzojavnimi pozdravi čitamo tudi ime Njega Em. kardinala Missie. Pozdrav presvetlega ljubljanskega knezoškofa, ki je bil na vizitaciji, je izročil dijaštvu g. phil. Ratajec.

Navdušenje za krščanske ideje je bilo veliko. Nas ti mladeniški pojavi veselijo, ker gledamo v njih boljšo bodočnost. — Živeli vrli kršč. slovenski akademiki!

Vojaško. — V nedeljo zjutraj ob 8-20 se je povrnil z železnico tukajšnji pešpolk z vojnih vaj, ki so se vršile na Notranjskem. V ponedeljek pa so prišli topničarji od vipavske strani.

Vse gg. naročnike prosimo, naj širijo „Primorski List“ med ljudstvo! — Cena listu je do konca tekočega leta za manj premožne 1 K, za premožne pa 1 K 32 vin. Prosimo gg. naročnike, kateri niso še poravnali naročnine, naj bi to kar najhitreje izvršili.

Vpravnništvo

„Primorskega Lista“.

„Primorski List“ se prodaja od danes naprej tudi v tobakarni Leban, nasproti ljudskemu vrtu, Josip Verdijevo tekališče.

Slovenska trgovina in obrt v Gorici. — V gosposki ulici tik „Krojaške zadruge“ otvori Slovenec J. Zornik trgovino z modnim blagom, perilom, s krojaškimi potrebščinami in dr.

Na Travniku, kjer je bil prej gosp. Drufovka, otvori g. M. Poveraj svojo delavnico in prodajalnico.

V stolni ulici nasproti g. Draščeku otvori g. Pucelj še jedno brivnico.

Tvornica za pivo v Gorici. — G. Gorjup zida v tržaški ulici nasproti slovenski kmetijski šoli tvornico za pivo.

Kam pojdejo v nedeljo naprednjaki? — En goriški oddelek pojde v Cerčno, kjer hočejo imeti po vsej sili shod ob 2. uri pop., drugi oddelek pa jo udari na Kras in sicer v Avber, kjer bodo tudi imeli nekaj shod ob 4. uri popoldne.

Somišljenikom kličemo: Pozor!

Prvi vipavski kmetijski shod združen s sadno in grozdno razstavo bo v nedeljo dne 15. t. m. v Kasovljah

pri Rihembergu. Obžalujemo, da se ni pravočasno doposlal oglas tudi „Primorskemu Listu“. Doposlal se nam je še-le za to številko, kar je zelo smešno, kajti ravno danes je zadnji dan, ako se hoče kdo oglašiti, da bo kaj razstavil. Ali se je to zgodilo nalašče?

V vabilu, ki se nam je doposlalo, čitamo lepe besede: Podjetje opira se na državno, deželno in druge podpore, — je čisto gospodarskega značaja ter izključuje osobito strogo vsako polemiko domače naše bratormne slovenske politike, koja naše kmetijske sloje le boga. Lepe besede! Želeti bi bilo pa, da bi teh vabil ne razpošiljal zaupnik narodno-napredne stranke. Zakaj bi se za ta posel ne izvolilo nepristranskega moža? Odsek za prireditve shoda in razstave bi bil moral že v začetku nato misliti!

Če so pa goranje besede res odkritosrčne, tedaj čestitamo slavnemu odseku za prireditve razstave. Tudi mi kličemo: Proč s zdražbo, katero je zasejal po naši mili goriški domovini liberalec dr. Tuma!

„Bralno društvo“ v Vel. Žabljah bode imelo svoj letni občni zbor dne 15. septembra ob 3. uri popoldne z nastopnim dnevnim redom: 1. Poročilo tajnikovo; 2. Poročilo blagajnikovo; 3. Volitev novega odbora; 4. Razni predlogi. Želeti je obilne udeležbe toliko od strani udov, kakor tudi od strani drugih, ako hoče kateri na novo pristopiti.

Predsedništvo.

Napad na oo. frančiškane na sv. Gori. — „Soča“ je prinesla v zadnji številki o sv. Gori in oo. frančiških jako nesramen in lažnjiv dopis. Skoraj da je toliko laži kolikor vrst. Naštetimo nekatere!

„Soča“ piše: „Lansko leto 1900 so izkazali samo 44.000 goldinarjev za sv. maše“.

Prva laž! Poizvedeli smo na pravem mestu, da se je „Soča“ vstela za več tisočakov. Da se na sv. Gori res zbere mnogo denarja za sv. maše, izvira od tod, ker je sv. Gora sloveča Božja pot, kamor zahajajo ljudje iz vseh avstrijskih krajev in tudi iz Italije.

„Soča“ piše dalje: „Kakor je znano, ne morejo frančiškani brati toliko sv. maš, kolikor je denarja. Obdržali so si samo 20.000 gl.“

Zopet laž! Za 20.000 gl. sv. maš bi moralo biti na sv. Gori do 60 duhovnikov, toda „Soča“ sama priznava, da jih je le 7.

Dalje piše „Soča“: „20.000 gl. so poslali kardinalu v Gorico“.

Zopet laž! Denar za sv. maše se ne pošilja kardinalu, ampak ordinarijatu, kateri poskrbi, da se sv. maše vestno opravijo.

Dalje „Soča“: „Kardinal dobi 20% od poslanega denarja“.

Zopet laž! Kardinal ne dobi niti vinarja.

Dalje „Soča“: „Ostalih 16.000 gl. so poslali v Italijo, da za nje italijanski kanjori berejo sv. maše za slovenske verne žive in mrtve duše“.

Zopet laž! Ordinarijat pošilja sv. maše, katerih domači duhovniki ne morejo opraviti, največ na Češko in Moravsko, najmanj pa v Italijo!

Dalje „Soča“: „Do danes šteje družina (frančiškanov) 24 udov, med njimi menda 7 duhovnikov, drugi so „kozli“ ali pa učenci“.

Zopet laž! Na sv. Gori je le 5 duhovnikov, a drugi niso „kozli“, pač pa je velik nesramnež, kdor tako piše.

Itđ. itđ. itđ.

Uboji „Sočani“! Ali vas ni sram, da pošiljate take neumnosti v svet!

Eno pa bi utegnilo biti resnično, namreč, da so lani v pozni jeseni peljali na sv. Goro dva bečka od 37 hl. vsaki. Kdor ve, koliko č. duhovnikov, koliko drugih gostov prihaja dan za dnem na sv. Goro, se ne bo temu čudil. Gospodje okolu „Soče“, ki imajo po vseh goriških krčmah neplačane kvartince, niso seveda s tem zadovoljni. V svoji sredi imajo tudi takega „kampiona“, da bi vse vino, kar je popijejo oo. frančiškani na sv. Gori, sam z lahka „pocuzal“. In še bi bilo premalo!

Slavnost na Matajurju se je vršila v torek zelo slovesno. Kakor smo že zadnjič omenili, je na vrhu maševal videmski nadškof Zamburlini.

Spomenik ima podobo obeliska in je visok 20 metrov. Napravili so sledeči napis: Christo Deo Servatori restitutae per ipsum salutis anno MCMi Veneti Leo XIII, t. j. Kristusu Bogu, ki vzdržuje

svoje delo odrešenja l. 1901 Benečani Leon XIII.

Srednje. — Slučajno sem zvedel, da se v nekom „Pre-noreu“ imenuje tudi sladka vas Pušno. Dopisnik obira č. g. vikarja; pa drugače bi on še „narodni naprednjak“ ne bil, če bi ne sekal po duhovnih. To je njegovo sladko prepričanje o naprednosti. Kje so mu pa ta dopis spisal? V Volčah ali Tolminu? Najprej mi povem, da ni o njem č. g. vikar kar nič pisal. Dalje ni res, da bi tu bolniki kar „umirali“ brez sv. zakramentov. Kar je č. g. vikar tu, umrla je le jedna žena na Pušnem brez sv. zakramentov. Umrla pa je nagle smrti in nepričakovano. Drugi in sicer štirje prejeli so eden ali drug sv. zakrament za umirajoče. Če niso vseh, ni bil g. vikar kriv, ampak le bolezen bolnikova ali zanikernost domačih. Sicer pa na dan z imeni tistih nesrečnih ranjkih, ki so po njegovi krivdi umrli brez sv. zakramentov za umirajoče. Dopisnik je drugače nesramen lažnik in obrekovalec. Dopisnik toži dalje, da č. g. vikar neti prepri. Vprašam: Kje je že od nekdanj do danes studenec vseh tukajšnjih preprirov in hujskanj — to pove zgodovina srednjejske cerkve! Kateri duhovnjani pod to cerkvijo so že od nekdanj nasprotni in sovražniki duhovnikom, to bi lahko povedali vsi gg. vikarji od prvega do zadnjega. Svetoval bi dalje naprednemu Pavlihi, naj bolje skrbi za svoje premoženje, da ne bo hodil po srenjskem polju iskat hrušk, kakor verica. Njegov oče je bil dober gospodar!

V Bovcu. — Na shodu „kat. političnega društva“ dne 1. sept. se je na predlog društvenega predsednika g. Ant. Šulerja soglasno sprejela sledeča izjava: „Odločno obsojamo liberalnih naprednjakov podle napade na katoliško misleče može, naj bodo tisti udje „kat. pol. društva“ ali ne.

Izrekamo, da so bili ravno liberalni naprednjaki krivi v Bovcu še nenavadnih dogodkov dne 21. julija. Mi smo se mirno in dostojno pripravljali za shod, na katerem so se imela razpravljati gospodarska prašanja, tičočna se bovškega okraja.

Liberalni naprednjaki v Gabrščekom in naprednimi učitelji na čelu so pa hoteli naš shod onemogočiti; pregovorili so g. Huberja, da nam je najprej odpovedal dvorano, (celo odpovedno pismo mu je spisal nek učitelj), kasneje pa so zasedli z njegovo vednostjo nam zagotovljeno dvorano.

Liberalni naprednjaki so pri našem dohodu in povabilu, naj gredo ven radi vstopnic, začeli razgrajati, kričati in peti ostudne pesni, v katerih se je celo papež imenoval.

G. Mihelič je žrtva liberalno naprednjaškega izzivanja in razgrajanja. Kot odbornik društva in reditelj nameravanega shoda je on imel pravico in dolžnost, pregledati položaj v dvorani ter naše može pozvati k „Ekselju“. V veliki gneči mu je stopil na nogo znani učitelj Klavora, na karg ga je Mihelič nehote, hoteč se ga vže naravno ubraniti, sunil z lahtom v rebra, zaradi česar je bil potem obsojen na 8 dni zapora, kateri se mu je potem v soboto v Gorici po rekurzu zmanjšal na 3 dni, oziroma 15 gl. globe.

Kar je na to „Soča“ pisala o tem shodu, je cela veriga lažij, in kar je pisala o omenjenem sunku, namenoma izmišljeno in lažnjivo, da bi našo stranko umazala ter g. Miheliča še bolj potlačila. Da le jedno stvar omenimo: O dotičnem učitelju piše „Soča“, da je omedlel; res pa je, da je bil on kakor prej najbolj glasen, da se je udeležil potem Gabrščekovega shoda in bil „najbolje“ volje do poznega večera.

Sploh je vse, kar je „Soča“ pisala o tem shodu, nesramna laž!

Divji Čez-sočani! — Nekdo nam poroča, da je g. Gabršček, hoteč odvaliti odgovornost od sebe priznal, „da vseh neredov na shodu dne 21. julija v Bovcu so bili krivi divji Čez-sočani“. Radi bi vedeli, ali je to resnica in ali je meril g. Gabršček s temi besedami tudi na znana učitelja v Čez-soči ali le na druge zapeljane može? Čezsočani se za take poklone g. Gabrščeku lepo zahvaljujejo.

Iz Beskelj. — V Desklah so starašine sklenili globo več kron na vsacega ki se bode ob nedeljah in praznikih med službo božjo zunaj cerkve mudil. — Lepo to od starašinov in posnemanja vredno.

Mi Desklani ki smo „klerikalci“ t. j. dobri kristjani katoličani, smo se tega starašinstvenega sklepa silno obveselili, in mislili smo, da smo se otolili in krivico delali sedajnemu županstvu posebno pa g. Konjedicu županu, ker smo mu pri volitvah v starašinstvo nasprotovali.

Pa kako smo se čudili ko smo par tednov po vsem starašinstvenem sklepu zvedeli, da je županstvo dovolilo javen ples v Desklah proti navadi in to na praznik „Angeljev varuhov“. — To bodi napredek narodno-napredne stranke — namreč podivjanje mladine. — Nas pa „klerikalne“ Desklane ta ples nekako veseli in sicer:

1. Da nismo zastoj nasprotovali g. županu Konjedcu pri občinskih volitvah. — Vemo sedaj kaj smo delali in vemo kaj bomo v prihodnje storili. — Naših sinov ne bomo pustili pohujševati z narodno-naprednim orožjem t. j. s plesi, pijančevanjem, zapravljanjem, ponočevanjem, pretepanjem, itd.

2. Da se naši sinovi in hčere plesa niso vdeležili razun par narodno-naprednih — ki so pa morali po plesalke na Tolminsko v Čiginj — drugače bi bili morali prijeti za metle.

3. Da se je maščevanje ponesrečilo. —

Nov „kalamon“ iz Gabrščekove tiskarne. — „Soča“ priobčuje epohalno zgodovinsko delo: „Trpljenje ženstva v srednjem veku“. Kaj takega res nismo še čitali? Kje so ti ljudje to pobrali? Priporočamo vsem somišljenikom, da prečitajo to bedarijo. Iz nje bodo spoznali, kako revčki in bedaki so narodni naprednjaki. To, kar je že stokrat in stokrat ovrženo kot gola luteranska izmišljotina o kat. cerkvi in o copnicah — prodaja „Soča“ kot zgodovinsko resnico. Mej drugim piše, da so kat. duhovniki v srednjem veku učili, „da je narava ženske razuzdana. To izhaja iz tega, ker je Bog vstvaril žensko iz skrivljenega rebra“. Tak je novi Gabrščekov „Kalamon!“ Bedaki!

Tiskovni zakon hoče vlada popolnoma premeniti. Po tej premembi bi privatna žaljenja na časti ne prišla več pred porotnike, ampak pred navadna sodišča; kolportaza bi bila splošno dovoljena.

Oznanilo. — Razpisujejo se s tem 4. deželni štipendiji po 400 kron za dijake z Goriškega, kateri so dovršili srednje in stopili v visoke šole.

Pri podelitvi se bo gledalo na to, da dobita te štipendije dva dijaka slovenske in dva italijanske narodnosti. Če bi manjkalo dijakov izmed ene recenih narodnosti, sme se nakazati štipendij dijakom druge narodnosti.

Štipendiji se bodo izplačevali v štirih četrtletnih odplačilih na prošnjo deleženca, ki mora izkazati, da je vpisan v vseučiliščno matrikolo in pozneje, da obiskuje učilišče.

Dotične prošnje se imajo podati deželnemu odboru v Gorici pismeno do 15. oktobra 1901 in naj se jim priložijo spričevala zrelosti, vboštva in vpisa v eno izmed visokih šol.

Razpis štipendijev. — Razpisuje se eden deželni štipendij po 600 kron, ki ga je ustanovil deželni zbor sé sklepom 10. septembra 1888 v spomin štiridesetletnice vladarstva Nj. Vel. presv. cesarja Franca Jožefa I.

1. Deležiti se morejo te ustanove dijakovi sinovi očeta rojenega, stanujočega in pristojnega v tej grofiji, slušatelji prava, medicine, eventualno modroslovja, politehniko ali više poljedelske šole — na katerem avstrijskem vseučilišču — skozi vsa leta vseučiliščnih študij držeč se obstoječih postavnih predpisov.

2. Prosilci naj podajo svoje vloge podpisanemu deželnemu odboru do 15. oktobra t. l. in naj jim priložijo dokazila o rodu, pristojnosti, o premoženjskih razmerah dotičnih družin, o tem, da so vpisani na kakem izmed navedenih učilišč in o dosedanjem napredovanju.

Podpore za obrtne šole. — Ministerstvo za uk in bogočastje je nakazalo te dni sledeče podpore za obrtne šole in sicer: za ono v „Šolskem Domu“ v Gorici 2200 K, za klesarsko šolo v Nabrežini 2100 K, za zidarsko šolo v Renčah 1400 K in za pletarsko šolo v Fojanu 1500 K, a za italijansko obrtno šolo v Gorici 2800 K.

Na c. kr. pripravnici za srednje šole na Proseku bode upisovanje učencev 16., 17. in 18. septembra; dne 17. septembra (torek) bode začetek šolskega leta s sv. mašo ob 8. uri zjutraj in dne 20. septembra začne redni šolski pouk.

K upisovanju morajo pripeljati učence stariši ali njihovi namestniki; predložiti morajo krstni list, zdravniško spričevalo o cepljenju koz in o zdravih očeh ter zadnje šolsko spričevalo. Vodstvo c. kr. pripravnice za srednje šole, Prosek, dne 3. septembra 1901. Voditelj: Ivan Marija Martelanc.

Nova šola družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. — Iz Voloske prihaja vesela vest, da je družba sv. Cirila in Metoda za Istro ustanovila ondi novo hrvatsko šolo, v katero se je upisalo takoj 80 hrvatskih otrok — dočim imajo Italijani v svoji tamošnji javni ljudski šoli le — 25 otrok in dve učiteljski moči.

Uravnava potoka Birse (Versa). — Dne 3. t. m. je bila na licu mesta posebna komisija sestojeca iz odposlanecv tržaškega namestništva, deželnega odbora goriškega, okrajnega glavarstva gradiškega in nekaterih inženjerjev ter zastopnikov interesovanih občin. Ta komisija je obšla potok Birso in ob njegovem toku od Vipolž do izliva v Idrijo. Zastopnik dež. odbora dr. Verzeznassi je izjavil, da bode deželni odbor priporočal dež zboru kak prispevek k stroškom za uravnavo tega potoka, ki je jako potrebna. Za zdaj bi bilo potrebno najmanj 50.000 K, da bi se čelo moglo pričeti tekom tega leta.

Predor med Podbrdom in Bohinjem. — Od bohinske strani so prišli pri vrtnanju predora že 430 metrov v goro. Plasti so večinoma peščene in kamnite, četudi ne obstajajo iz prav trdega in za zidanje sposobnega kamnja, vendar se mora rabiti za rušenje istih dinamit. Od podbrdske strani so pa prišli 240 metrov v goro. Med raznimi kamnitimi plastmi se nahajajo tudi male neznatne premogove sledi. Od bohinske strani izdolbejo predora povprečno 2 metra na dan. Zdjaj pa se bode delo oddalo privatnemu podjetniku in sicer kakor se čuje, Ciccioniu t. j. onemu, ki je izkopal pred leti še precej dolgi arlski tunel na Tirolskem; dozdej vrtajo z rokami, potem pa se bo vršilo delo s pomočjo posebnih strojev. Na vsak način upajo, da bode predor v 3 letih popolnoma dokončan.

Perosijev „Natale“ v Vidmu je privabil 5., 6., 7. in 8. t. m. toliko občinstva v Vidmu, da ga toliko v Vidmu že davno ni bilo. Posebno je bilo tam v nedeljo vse natlačeno. Skladba in izvajanje iste navdušilo je neizrečeno poslušalce, ki so dajali z burnim odobravanjem duška svojim čutilom.

Bankovci po 10 glđ. prejeli se bodo kot plačilo pri vseh uradih in blagajnicah le še do 28. februarja 1903. Od 1. marca pa do 31. avg. 1903 pa jih sprejemata le še v zameno centralni banki na Dunaju in v Budimpešti in njima podrejene filijale. Od 1. sept. 1903 naprej pa se bodo sprejemali desetaki v zameno le pri zgorej navedenih dveh centralnih bančnih inštitutih. Po 31. avgustu 1909 pa odpade vsaka dolžnost banke vsprejemati ta denar pod kakoršnimi koli uveti.

Živo srebro. — V Špiču v Dalmaciji so našli živo srebro v dosti veliki množini. Pravijo, da ga je do 4.000.000 K.

Čepovan. — G. Jožef Kofol nas prosi, naj bi izjavili, da ni on pisal dopisa iz Čepovana v zadnji številki „Prim. Lista“. Potrjujemo drage volje, da nima g. Jožef Kofol ničesar opraviti s dotičnim dopisom. Uredništvo.

Iz Boveca. — Ker sem prestavljen v Trento, in mi je zapustiti Bovec, izrekam tem potom vsem vrlim občinarjem v Bovecu in Logu, zlasti pa vrlima odboroma „Del. izobraž. društva“ in „Kat. pol. društva“ svojo najiskrenejšo zahvalo za požrtvalno sodelovanje, želeč, da bi započeto delo obrodilo mnogo dobrega sadu.

Obljubljam, da si bom tudi za naprej prizadeval po možnosti pospeševati dobro, sveto stvar, in v trdnem prepričanju, da hoste tudi Vi storili, kar je v Vaši moči, Vam kličem iz dna srca: Z Bogom! Živeli!

Jos. Abram.

Jour fix vsaki četrtek ob 2. uri pop. v delavski sobi.

Za nagrobni spomenik † Alojziju Vuga so dalje darovali č. gg.: dr. Jos. Pavlica 4 K, A. Bratina 4 K. V Šempolaju so darovali gg. Škrk Janez 2 K, Škrk Alojzij 2 K, Škrk Peter 1 K, Šusteršič Janez 1 K, Kosmina Janez 2 K, Perčič Marija 20 v. Zadnji izkaz 25 K. Skupaj 41 K 20 v.

Objava. — Podpisani obžaluje vse, kar je žaljivega govoril o č. g. župniku

B. Grči, ga iz lastnega nagiba prosi odpuščanja in z možko besedo obeta in se zavezuje pred podpisanimi pričami opustiti strankarstvo, ter se ne več pečati z „napredno“ stranko.

Zavežujem se to objavo priobčiti v „Soči“, v „Gorici“ in v „Primorskem Listu“.

V Gorici, 6. septembra 1901.

Josip Brankovič.

Jakob Škarabot Franc Škarabot
Anton Mervič.

Socijalne drobtinice.

Ne laži! — Avstrijska socijalna demokracija bo imela skupni strankarski zbor dne 29. 1. m. ki bo trajal do 2. eventualno do 3. oktobra. Dnevni red je provizorično že naznanjen in je jako mnogovrsten. V njem pa pogrešamo točke, ki bi se prav za potrebo razpravljala na strankarskem zboru. Ta točka bi bila: **Ne laži!** Ko bi se socijalni demokratje mogli otresti laži in neresnic o katoliški cerkvi in o krščanstvu sploh ter o katoliški duhovščini, bi napravili velik korak naprej. Ta točka naj bi se toraj uvrstila v dnevni red!

O zasebni lasti. — 2. Povedali smo v zadnjem „Pr. Listu“, kaj je lastninsko pravo. O tem vprašanju se bijejo in se bodo bili še hudi boji. Dognati bo treba, ali je sploh opravičeno lastninsko pravo, ali sploh biva in kakšno je njega bistvo in narava. To so svetovna vprašanja, ki globoko segajo v sedanje družabne razmere, družinske in državne.

Oglejmo si pred vsem, kako se navadno deli lastninsko pravo!

Lastninsko pravo je ali prehodno ali trajno. Prehodno je, ako je omejeno na kratek čas. To velja zlasti glede onih stvari, katere se z uporabljanjem uničujejo n. pr. sadje, žito itd. Lastninsko pravo je trajno, ako ni omejeno na kratek čas. To velja zlasti glede onih stvari, katere se z uporabljanjem ne uničujejo, n. pr. zemljišče.

Lastninsko pravo je dalje ali zasebno t. j. ako jo ima kaka posamezna oseba ali pa zadržano (kolektivno), ako je imajo mnogi kot celota. Ako poseduje n. pr. občina njive, do katerih nimajo posamezniki neposredno nobene prava, ampak le občina kot celota, tedaj se imenuje to lastninsko pravo, zadržano ali kolektivno.

(Dalje pride.)

Za kratek čas.

Kralj železnic, najbogatejši mož Amerike, Vanderbilt, je znal biti jako prijazen mož do revnih ljudi. Nekoč je v družbi s svojo ženo in hčerjo sedel na verandi, ko mu napovedo obisk neke ženske, ki se mu predstavi kot stara znanka prejšnjih let. Prijazno jo Vanderbilt sprejme, popraša jo po tem in onem, slednjic jo odslovi z bogatim darom. Vanderbiltovi hčeri prijaznost očetova do revne ženske ni bila všeč, zato mu reče zaničljivo: „Papa, ta ženska kokoši skupljuje in prodaja, kako se upa...“ „Vem“, pravi Vanderbilt, „spominjam se pa tudi, da je tvoja mati pivo prodajala na železnični postaji, jaz sem pa z ostrigami in ribami krošnjarij po mestu.“

Narodni pregovori in izreki. — (Nabral J. Volkov.) (Dalje.)

Božja setev, srečna žetev.
Raje bi jo imel, nego dan videl.
Seje pšenico po ledu.
Slovanski lev — krotko jagnje.
Devet ključavnic na jeziku. (Molčati zna.)
Coro premakneš, trme ne.
Se je na ledu opekeli.
Kar Bog dá, svetniki ne odvzamejo.
Bolje brez čevljev, nego denarja.
Zvrtal luknjo v vodo.
Vsako drevo — svojo senco.

(Dalje pride.)

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici

odlikovan z častno diplomom najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. In v Gorici na razstavi l. 1900 z zlato svetinjo izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljubšeje.

Zahvala.

Povodom neizrekljivo boleče izgube preljubljenega in nepozabnega soproga oziroma dobrega očeta gospoda

Franca Jug,
c. kr. gozdarja

izrekamo svojo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem, posebno pa vlč. g. J. Ličanu, župn. uprav. na Placuti, kateri ga je ves čas v bolezni tolažil. Nadalje prečč. gg. oo. frančiškanom in kapucinom, vsem gg. c. kr. gozdarskega urada in sploh vsem, ki so pri žalostnem sprevedu izkazali zadnjo čast in pozdrav nepozabnemu pokojniku.

Gorica, 27. avg. 1901.

Žalujoča družina.

OZNANILO.

Podpisani naznanjam sl. občinstvu v mestu in na deželi, da sem odprl podružnico v **Via Duomo** nasproti prodajalnice Draščekove. — Priporočam se sl. občinstvu za obilen obisk v mestu in na deželi. Pri-skrbljen sem, tudi z dobrimi delavci. Prodajam tudi profumerije.

Spoštovanjem udani

A. Pucelj

brivec.

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Morell 12,

priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalce sam lahko določi.

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67,

prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Sode za vino

razne velikosti se dobi pri

Fr. Rusjan-u,

sodarju ulica Vetturini št. 9.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pi-jače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici h. št. 1.
v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Martin Šuligoj,

urar v Kanalu

priporočam svojo zalogo šivalnih strojev raznih in najnovejših sistemov.

Ker je to le postranski za-služek in stanujem na deželi, mi je mogoče postreči z najnižjimi cenami.

Dajem tudi na obroke. Garancija pet let.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberi, kakor: sukno, platno, prtino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce, Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Lekarna

Cristofoletti v Gorici

Prave in edne žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka)

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé želodec, storé, da zgine v kratkem času omotica in životna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

CRISTOFOLETTI

v Gorici.

Naznanilo.

Ker se me išče še vedno na Travniku št. 11, kjer sem delal prej in je sedaj tam fotograf Marega, javljam s tem slavnemu občinstvu, da se nahaja moj novi atelijé že dve leti v

Gosposki ulici

št. 7 II. nadstr. v hiši „Gor. ljud. posojilnice“, kjer je tudi „Krojaška zadruga“. Atelijé je v vsakem oziru najmodernejši, najlepši, največji v Gorici, ter urejen velikomestno.

Priporočaje se tudi v bodoče naklonjenosti slavnega občinstva, bilježim se z odličnim spoštovanjem

Ant. Jerkič,

odlikovani fotografski zavod v Gorici, Gosposka ulica 7.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 25,
(v lastni hiši)

priporoča častili duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namoč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Krojaški mojster

Franc Čufer

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,

izdeluje

vsakovrstne obleke za možke po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporoča se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

C. kr. priv.

civilni, uradniški in vojaški krojač in trgovec

v Gorici, na Travniku št. 22 I. nadstr.

M. P O V E R A J,

P. n. občinstvu priporoča svojo izbornu zalogo vsakovrstnega blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotovih oblek, sobne in dežne plašče, vsakovrstno možko perilo, srajce Jäger. spodnje hlače ter nogovice, oficirske in uradniške priprave, sploh vse, kar je treba paradnim odlekam za vsaki stan.

Lepa priložnost za letno sezono!

Radi preselitve s 1. avgustom 1901 na Travnik št. 5 v pritličje

se prodaja blago po tovarniških cenah!

Najboljša krma za živino je

KOKOVA ZMES

katera se sedaj rabi kot hrana za živino in zlasti za isto, ki daje mleko, potrjeno od

prof. dr. Pott-a

v Monakovem (Bavarsko).

Dobiva se na prodaj edino pri trgovcu

Josipu Komelu,

ulica proti Soškemu mostu št. 67 (prej K. Sirk) in podružnici v Stolni ulici št. 4.

Uzorec z navodili se razpošilja brezplačno.